GAZETA Wielkiego Xięstwa POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 97. — W Czwartek dnia 26. Kwietnia 1832.

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 21. Kwietnia.

N. Pan raczył Xiążęco-Sasko-Meiningskiemu Radzcy duchownemu, Wagner, w Metzels, dać order Orła Czerwonego 4téj kl.

N. Król raczył dotychczasowego nadzwyczajnego Professora w fakultecie filozoficznym uniwersytetu Królewieckiego, Sanio, mianować Professorem aktualnym przy tymże uniwersytecie i patent jego własnoręcznie podpisać.

Przybył tu: JW. rzeczywisty Tajny Radzca, nadzwyczajny Poseł i pełnomocny Minister przy dworze Królewsko-Saskim, Jordan, z Drezna.

Wiadomości zagraniczne.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy, dnia 20. Kwietnia.

N. Cesarz i Król Jmć wynagradzając odznaczającą się gorliwością służbę, ciągłe zatrudnienia i wzorową pracę Generałów-Poruczników Rautenstraucha i Kosseckiego, byłych członków tymczasowego Rządu Królestwa Polskiego, Najmiłościwiéj mianował ich Kawalerami orderu Cesarskiego i Królewskiego Orła Białego.

W zastósowaniu się do nowego podziału miasta stołecznego Warszawy, w skutek postanowienia Rządu tymczasowego z dnia 28. Grudnia r. z. na 12 cyrkułów, Rada Administracyjna Królestwa przez decyzyą na dniu 10. b. m. wydaną, uorganizowała jurysdykcyą czterech wydziałów Sądu Pokoju powiatu i miasta Warszawy w ten sposób: że do wydziału Igo należeć będą cyrkuły 1., 2., 4. i 5.; do wydziału IIgo 3., 6., 7. i 11.; do wydziału IIIgo 8., 9. i 10.; a do wydziału IVgo 12. czyli przedmieście Praga. Parafie powiat Warszawski składające, pozostały przy dotychczasowych jurysdykcyach.

Rossya.

Z Petersburga, dnia 4. Kwietnia.

Wojska oddzielnego korpusu gwardyi, które obecnie powróciły z kampanii przedsięwziętéj do Polski, przy odbytym ich przeglądzie zostały znalezione z najwyższém zadowoleniem Cesarza Jmci, w stanie, w jakim Monarcha zawsze je znajdował. Gdy Najjaśniejszy Pan, chlubne postępowanie tych wojowników pośród trudów i niebezpieczeństw wyprawy, równie jak teraźniejszy wyborny stan ich przypisuje szczególniéj niezmordowanéj troskliwości J. C. Mci Dowódzcy oddzielnego korpusu gwardyi, więc oświadczył temuż szczególniejsze

swoje zadowolenie. Dnia 27. Marca ostatni przeznaczony tu pułk gwardyi Cesarskiéj wkroczył do Petersburga; inne zajmą swoje stanowiska w okolicy. Z ochotników wezwanych z każdego pułku przy zdobyciu okopów Warszawy, tylko 33. zostało przy życiu i tu powróciło. Piętnastu z nich otrzymało krzyż Sgo Jerzego.

Włożone zostały areszta na 85 dusz w Żytomierskim powiecie oraz na summę 7806 zł. 28½ gr. Eligiego Piotrowskiego z powodu, iż się oddalił niewiadomo dokąd, tudzież na 297 d. w Żytomierskim powiecie oraz na fryszerki Hr. Ludwiki z Komarów Małachowskiéj z powodu, iż z mężem swoim Ludwikiem znajdowała się w Królestwie Polskiém.

Dnia 1. b. m. lód na Newie w części się połamał, toż samo na wielkiéj przestrzeni jeziora Ladogi.

Z Wilna. — Dnia 19. Lutego umarł tu znany w naszych prowincyach z muzycznego talentu fortepianista Jan Renner. — Izba Wileńska Cywilnego Sądu od dn. 18. przyszłego Kwietnia zacznie ogłoszenie dekretu swojego w sprawie konkursowéj exdywizyi funduszów Senatora Michała Ogińskiego.

Z Rygi, dnia 2. Kwietnia.

Wojenny Gubernator Rygi General Gubernator Liflandyi, Kurlandyi i Esthlandyi, Generał - Porucznik Baron Pahlen powrócił tu w dniu 31. Marca z Petersburga.

Wczoraj lód na Dźwinie połamał się w bliskości miasta w niektórych miejscach, dziś kra ruszyła się przy niskim stanie wody, żegluga tutejsza z Bolderaa odbywa się jednakże już od pewnego czasu, gdyż przystań tutejsza jest otwarta. W środku Marca wypłynęło już kilka statków, a w dniu 20. t. m. zawinął tu pierwszy okręt wiosienny.

Z Tyflis, dnia 5. Lutego.

W pierwszych dniach zeszłego Stycznia sprawujący obowiązki Atamana Pochodnego wojsk kozaków dońskich przy oddzielnym korpusie kaukazkim, Generał Major Karpow 2gi, przesłał do pułku Generała-Majora Siergiejewa 1go, chorągiew S. Jerzego, najmiłościwiéj darowaną temu walecznemu pułkowi za odznaczenie się w perskiéj i tureckiéj wojnie w 1827., 1828., i 1829. latach, z najwyższym dyplomatem. Otrzymawszy ten święty upominek miłościwych względów Monarchy za zasługi swoich wojowników, dowodzący teraz tym pułkiem Esaul Klinców, przystąpił do spełnienia w mieście Goryi, kwaterze sztabu pułku, uroczystego obrzędu, poświęcenia darowanéj chorągwi, na osnowie ustanowionych prawideł. Dnia 16. Stycznia został dopełniony, ze wszystkiemi przepisanemi szczegółami, obrząd przybicia chorągwi do drzewca, do uczestnictwa w którém zaproszeni byli, oprócz oficerów pułku Siergiejewa, wszyscy znajdujący się w mieście Goryi PP. Sztabs- i Oberoficerowie. Dnia 17. z całą należytą uroczystością i pobożnością, spełniony został Boski obrządek poświęcenia najmiłościwiéj darowanéj chorągwi, na placu ćwiczeń pułku Chersońskiego grenadyerskiego, w obliczu znajdujących się w paradzie kozaków pułku Siergiejewa. Na ulicach i płaskich dachach domów, mnogie kupy ludu zgromadzonego wspaniałością widowiska, przyczyniały się do powiększenia uroczystości tego obrzędu.

Austrya.

Z Wiednia, dnia 14. Kwietnia.

Goniec austryacki przywozi wiadomości z Paryża, że się Ministeryum francuzkie przychyla do żądań Katedry S., oświadczając gotowość swoję do ustąpienia z Ankony, skoroby Papież tego sobie życzył, a legacye dostatecznie były uspokojone, aby przytomność obcych wojsk tamże uczynić niepotrzebną. Skoro więc wojsko Szwajcarskie przez Papieża świeżo zaciągnięte uorganizowaném będzie, Francuzi zapewne wyjdą z granic państwa Kościelnego.

Niemcy.

Z Luxemburga, dnia 7. Kwietnia.

Wyszedł tu pierwszy numer urzędowego dziennika: Memorial legislatif et administratif; obejmuje on 21 dekretów w przedmiotach tyczących się Wielkiego Xięstwa. Kommissya rządowa zmniejszyła opłatę od wprowadzenia wódki do miasta Luxemburga na zł. 12 od kuffy bez względu na miejsce jéj produkcyi. Tutejszy dziennik umieścił wprawdzie notę „Oświadczenie Rossyi", lecz na wstępie mówi, że wie z pewnego źródła, iż Austrya przystąpi do traktatu pod tym tylko warunkiem, iżby zachowano wszelkie prawa Króla Niderlandów do Luxemburga. Traktat sam stanowi późniejsze układy względem urządzenia Wielkiego Xięstwa, w każdym przypadku Następcy domu Nassau. Sejm związku niemieckiego i Król Niderlandów przy powtórnych układach poparliby swoje prawo.

Niderlandy.

Z Bruxelli, dnia 13. Kwietnia.

W mieście krąży pogłoska, że bil reformy dn. 9. m. b. w Izbie wyższéj przepadł, o czém Król nasz i Pan Adair przez nadzwyczajną sztafetę zostali podobno uwiadomieni. (?) Przeciwnie twierdzą dzienniki Antwerpskie, że bil otrzymał większość.

Z dnia 15. Kwietnia.

Uważając na niebezpieczeństwo od cholery obecnie grożące, uwolnił Biskup Leodyjski

dyecezyą swoję od postu podczas wielkiego tygodnia.

Dnia 12. m. b. wieczorem słyszano w Antwerpii kilka wystrzałów. Pokazało się, że okręt holenderski korzystając z światła xiężyca, wzdłuż naszéj linii bateryi pod warownią północną (Nordfort) płynąc, udał się do Flandrisch-Haupt, gdzie nazajutrz wojsko na ląd wysadził. Dziennik d'Anvers uważa względem tego: Właśnie Holendrzy niepowinniby byli sobie co podobnego pozwalać, oni, co wszystkim obcym okrętom jak najsurowiéj zabraniają po zachodzie słońca płynąć wzdłuż swojéj linii okrętowéj. Ponieważ d. 14. m. b. jest pełnia, a Holendrzy łatwoby mogli nowe podobne czynić doświadczenia, niechże więc mieszkańcy się niedziwią, jeśli usłyszą wystrzały fuzyi i dział. Okoliczność, żeśmy stanowiska naszego, nieprzyjacielskie kroki wróżącego, nieopuścili, znagliła Holendrów do poczynienia niektórych odmian w dzierżeniu posterunków okrętowych.

Portugalia.

Z Lizbony, dnia 24. Marca.

Arcybiskup Wiceu, w roku zeszłym z Lizbony wygnany, za wyraźnym rozkazem Dom Miguela znowu do stolicy zwołany został, aby zająć miejsce swoję w radzie państwa. — Twierdzą powszechnie, że się Dom Pedro d. 2. m. b. z flotą z 16 okrętów złożoną z Azorów puścił do Madeiry. — Gazeta Portu z d. 16. Marca podaje szczegółowy spis wojsk hiszpańskich na pomoc Dom Miguelowi spieszących; stosownie do tegoż wynosi ogół tych wojsk niemniéj, jak 59,000 żołnierza.

Anglia.

Z Londynu, dnia 8. Kwietnia.

W ciągu miesiąca przeszłego z samego Bristolu 1358 osób wywędrowało do Ameryki.

Z powodu ścierpianego zelżenia przez pospólstwo, 21 medyków w Paissey wyrzekło się służby lekarzy dystryktowych; przeto téż miasto to fabryczne, gdzie cholera dotychczas okropnie grassuje, pozostaje bez żadnéj pomocy lekarskiéj.

W Kilkenny (w Irlandyi) stracono przed kilku dniami osoby, które czynny miały udział w zamordowaniu policyantów. Lecz rokoszanie mimo to przeciągają kraj, jak dawniéj i odbierają ewangelikom wszelką broń podług upodobania.

Globe onegdajszy twierdzi, że dyplomat austryacki, obecnie tu zastępujący miejsce Xięcia Esterhazego, Baron Neumann, zostanie mianowany Posłem austryackim w Bruxelli.

Właśnie w tym momencie twierdzą nanowo z tąż samą, jak dawniéj, pewnością, że żadna nienastąpi kreacya Parów. Dodają, że bil reformy nawet w komitecie Izby wyższéj niezawodnie mieć będzie za sobą większość 11 do 16 głosów wedle treści pojedyńczych artykułów. Skoro bil dokładnie tam wzięty będzie pod rozwagę, odłożą się dalsze dyskussye aż po święta Wielkanocne.

Gazeta niedzielna dzisiejsza donosi: „Ostatnia konferencya (z d. 5. m. b.), która aż do godziny 8. trwała, wydała ten rezultat, że Austrya i Prussy jednostronnie bez Rossyi ratyfikować niebędą. Rossya zaś nigdy na to niezezwoli, aby użyto środków przymusu przeciw Hollandyi, a Hollandya traktatu przez Francyą i Anglią zratyfikowanego na żaden sposób nieprzyjmie. Azatém..?!"

Z dnia 10. Kwietnia.

Przedwczoraj Lord Grej dał wielki obiad w pomieszkaniu swojém Downing-Street.

Xiążę Liwen dał w niedzielę wielki obiad w Aschburnham-House, na który Xiążę Cumberland, Hrabia Orłoff, Hrabia i Hrabina de Fersey, Hrabina de Pembrohe, Lady Mary Hembert, Markiz i Markiza de Londonderry, Hrabia i Hrabina Harrowby i wiele innych celniejszych osób zaproszonych było.

Xiążę Tallejrand odwiedził przedwczoraj Hrabiego Orłoff i długą miał z nim rozmowę. Wczoraj przyjmował Hrabia wizyty od PP. Viscount Goderich, Viscount Combermere, P. Sylvain van de Weyer i Lorda Southampton. Obiadował zaś u Posła niderlandzkiego P. Falk.

Małżonka Posła pruskiego P. de Bülow powiła wczoraj szczęśliwie córkę.

Gazety tutejsze wszystkie napełnione rozwagami posiedzeń Izby wyższéj, i prawie wszystkie mniéj lub więcéj wyrażają swą obawę, że skutek powtórnego odczytania reformy bilu niebędzie dostatecznie zabezpieczonym. Obawy zaiste pochodzić stąd mogą, iż z pewnością wiedzieć tu chciano, jakoby Ministrowie sami tylko na większość 10, 12 najwięcéj 14 głosów rachowali, i że tak mała większość głosów rozlicznym przypadkom i wahaniom się w najkrótszym czasie podpada.

Times oświadcza, że otwartość i rzetelność Lordowi Grej w jego sposobie myślenia zupełnie przyznaje, sobie jednak ma za powinność publiczności przypomnieć, jak od znacznego czasu czule zaklinała Ministeryum, iżby zapobiegło nieszczęściu grożącemu widocznie reformie bilu. Niesłuchano jéj prozb, nieobrano Parów, przezco najchwalebniejsze środki w tym momencie na największe niebezpieczeństwo wystawiono. Gazeta Morning-Herald mniema, że Izba wyższa jeszcze przez przeciąg dwu posiedzeń sporem odczytania drugiego reformy bilu zatrudni się, a przeto dopiero we

Czwartek do wotowania przyjdzie; mówi także iż nietraci nadziei, aby niemiała większości 8 do 11 głosów za drugim odczytaniem reformy bilu doczekać; prawda iżbyło wcale inna była nadzieja gdyby miała mieć pozór pewności; tymczasem trzebaby wreszcie jednak mieć zaufanie do Lorda Grej, iżby przecie swych zamiarów szalonemu szczęściu niepoddawał ślepo, niebędąc pewnym i najmniejszéj większości głosów.

Kronika Morning ma nowy bil Xięcia Buckingham za zręczny podstęp, przez który Lordów jeszcze niezdeterminowanych na swą stronę pozyskać można. Parom zaś na pół reformistycznym dać pozór wotowania przeciw drugiemu czytaniu reformy bilu. Jakożkolwiek, byłby w propozycyi Xięcia znak postępu, wywołanego przez sposob myślenia powszechny w Izbie wyższéj, gdyż prawie wszyscy Lordowie w tém mniemaniu połączyli się, iż na jakiżkolwiek rodzaj reformy, przyzwolićby trzeba.

Poczta - Morning wstrzymuje się od wszelkich domysłów domniamywanego rezultatu wotowania, mówi jednak nanowo żarliwie przeciw umiarkowańszym Torysom, którzy wbrew dawniejszemu wotowaniu za drugiém odczytaniem bilu się oświadczyli. O planie Xięcia Buckingham milczy także zupełnie. Najnieśmieléj wyraża się Sun; zdaje on się uważać walkę za przegraną i mówi pomiędzy innemi: „Trzeba nam Lorda Grej jeszcze 36 godzin w stanie jego straszliwéj odpowiedzialności pozostawić; gdyż pod ten czas walka zapewnie się rozstrzygnie. Tymczasem zaś publiczność niech przynajmniéj stąd ma pociechę że Biskupi sami, Tory-Lordowie, handlerze miasteczek przypuszczają, iż jakowyśkolwiek rodzaj reformy niezbędnie potrzebny."

W Globe czytamy: Król przybędzie dziś do stolicy, i zdaje się, iż tak długo tu zabawi, dopóki się Lordowie z reformą bilu niepogodzą (oswoją); — Słychać że podczas, gdy Arcy-Biskup Yorski i 11 Biskupów jawnie wspierać będzie reformę bilu i rząd, przynajmniéj 13 Biskupów wystawi się raczéj na niebezpieczeństwo wzniecenia wojny domowéj, niżby jakowemu kroku reformy ustąpić mieli. — Spory mogłyby, jak z pewnością przypuszczają w Srodę o 11. zrana już być ukończone. — Kuryer jeszcze nietraci nadziei, żeby niemiało być większości 14 głosów za powtórnem odczytaniem reformy bilu.

Dziś na giełdzie reforma bilu była głównym przedmiotem rozmów; możnaby napisać książkę o rozmaitości wszystkich zdań objawiających się w téj mierze. Niemożna jednak było poznać dotąd, żeby ludzie nawet z pewnością o szczęśliwym skutku powtórnego odczytania reformy bilu w Izbie wyższéj dawniéj mówiący mieli na chwilę w swym zdaniu wachać się. Niemyślano tu o zrobieniu jakowego interesu; wartości papierów zostały zupełnie nieodmiennemi i nominalnemi. Spekulanci dopiero po zawotowaniu Izby wyższéj swe zabiegi rozpoczną.

Pomiędzy górnikami kopalń węgla kamiennego przy Newcastle wszczęło się zamieszanie. Żądali oni podwyższenia płacy i dla tego dopuścili się środków gwałtownych przeciw właścicielom kopalń. Magistrat hrabstwa Durham posłał do Newcastle po pomoc wojskową. Spodziewano się przywrócić spokojność bez krwi rozlewu, chociaż to wzburzenie górników zrządziło niejaką obawę.

Z Kantonu w Chinach donoszą pod d. 23. Listopada r. z., iż nieporozumienia między kupcami angielskimi, a rządem Chińskim, w dobry sposob załatwione zostały.

Ceny zboża na Pruską miarę i wagę w Poznaniu.

Dnia 25. *Kwietnia* 1832:

	Tal.	śgr.	fen.	*do*	Tal.	śgr.	fen.
Pszenica . . .	2	—	—	—	2	5	—
Żyto	1	10	—	—	1	20	—
Jęczmień . . .	1	5	—	—	1	10	—
Owies	—	22	6	—	—	27	6
Tatarka . . .	—	—	—	—	—	—	—
Groch	1	12	6	—	1	17	6
Ziemiaki . . .	—	12	—	—	—	15	—
Siana cetnar à 110 ff. . .	—	15	—	—	—	17	6
Słomy kopa à 1200 ff. . .	3	20	—	—	4	—	—
Masła garniec	1	10	—	—	1	20	—